

ПЛАН РАЗВОЈА ОПШТИНЕ КОВИН 2022 –2028.

2022.

ПРЕГЛЕД И АНАЛИЗА ТРЕНУТНОГ СТАЊА У ОБЛАСТИ ЕКОНОМСКОГ РАЗВОЈА

Садржај:

Увод.....	2
Основни развојни ресурси и привредни потенцијали подручја.....	7
Тржиште рада.....	12
Запосленост.....	12
Зараде	15
Незапосленост	16
Предузетничка клима	19
Подстицаји регионалног развоја	22
Извоз.....	24
Остварене инвестиције	25
Пољопривреда и рурални развој	26
Туризам	30
Ресурси у туризму - (природни и културни)	30
Туристи.....	32
Смештајна структура	32
Запосленост у туризму.....	34
Локализација циљева одрживог развоја у области економског развоја – локални ниво.....	34

Увод

Надлежности ЈЛС у области економског развоја (локално-економски развој, пољопривреда и рурални развој и развој туризма)

У складу са својим надлежностима дефинисаним Законом, као и Статутом, општина Ковин у области економског развоја предузима следеће активности:

- доноси и реализује програме за подстицање локалног економског развоја;
- предузима активности за одржавање постојећих и привлачење нових инвестиција и унапређује опште услове пословања;
- доноси стратешке планове и програме локалног економског развоја;
- стара се о развоју и унапређењу туризма, занатства, угоститељства и трговине;
- стара се о заштити, уређењу и коришћењу пољопривредног земљишта и спроводи политику руралног развоја.

Издавања јавних средстава за локално-економски развој, туризам и пољопривреду

Када је реч о значају области локалног економског развоја, туризма и пољопривреде и руралног развоја, исти се може проценити на основу удела издавања за наведене области кроз локални буџет Општине. У наставку су приказана издавања за ове области (укупна јавна улагања), конкретно узимајући податке из финансијских планова/завршних рачуна, и то из програма 3-локално економски развој, 4-развој туризма, 5- пољопривреда и рурални развој

2018 година

Програм	План 2018 (% буџета)	Реализација 2018 (% буџета)
Локално-економски развој	1,23	0,85
Развој туризма	1,82	1,60
Пољопривреда и рурални развој	8,70	6,94

2019

Програм	План 2019 (% буџета)	Реализација 2019 (% буџета)
Локално-економски развој	0,78	0,92
Развој туризма	1,56	1,29
Пољопривреда и рурални развој	9,84	10,91

2020

Програм	План 2020 (% буџета)	Реализација 2020 (% буџета)
Локално-економски развој	7,02	4,93
Развој туризма	1,30	1,19
Пољопривреда и рурални развој	6,93	7,53

2021

Програм	План 2021 (% буџета)	Реализација 2021 (% буџета)
Локално-економски развој	7,34	3,13
Развој туризма	1,41	1,32
Пољопривреда и рурални развој	3,95	3,98

Укупна јавна улагања општине за локални економски развој (програм 3) износе у просеку 2,24% (узета у обзир реализација 2018, 2019, 2020) буџета, што је нешто изнад просека¹ (1,23%). Овај износ трошио се на:

- Унапређење привредног и инвестиционог амбијента
- Мере активне политике запошљавања
- Набавка и адаптација производне хале
- Извођење радова на изградњи канализације, водовода и јавне расвете за прилаз делу Блока 117 у Ковину”

Укупна јавна улагања општине за развој туризма (програм 4) износе у просеку 1,36% (узета у обзир реализација 2018, 2019, 2020) буџета, што је изнад просека (0,72%). Издавања указују да туризам може бити сектор од развојног значаја за општину Ковин. Овај износ трошио се на:

- Промоција туристичке понуде
- Инвестиционо одржавање градског купалишта Шљункара
- Саградићу шајку на ковинском Дунавцу
- Изградња градског купалишта „Шљункара“ – I фаза (79.000.000,00 дин)

Укупна јавна улагања општине за пољопривреду и рурални развој (програм 5) износе у просеку 8,46% (узета у обзир реализација 2018, 2019, 2020) од укупних расхода, што је значајно изнад просека (0,61%) и што указује да општина Ковин пољопривреду сматра веома значајним развојним сектором. Овај износ трошио се на:

- Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници
- Комасација

У 2021. години планирани јавни расходи у анализираним областима су:

- Унапређење привредног и инвестиционог амбијента
- Мере активне политике запошљавања
- Услуге за производну халу
- Унапређење запошљавања Рома и Ромкиња
- Доходовне активности за избегла, ИРЛ и повратнике по споразуму о реадмисији
- Финансијска подршка привредним субјектима
- Инфраструктурно опремање Блока 96 у Ковину
- Реконструкција производне хале Беко
- Инфраструктурно опремање - довођење јавних дистрибутивних мрежа до објекта базена у Ковину

¹ СКГО је израдио за 2021. буџетску годину просек на основу узорка од 20 ЈЛС на територији РС

- Промоција туристичке понуде
- Манифестација "Стари Лала"
- Саградићу шајку на ковинском Дунавцу
- Подршка за спровођење пољопривредне политике у локалној заједници
- Мере подршке руралном развоју
- Комасација
- Изградња градског купалишта „Шљункара“ – II фаза (230.500.000,00 дин. Општина 100.500,00 дин. Управа за капитална улагања 130.000.000,00 дин.)

Организациона структура општине Ковин – подршка економском развоју

Правилником о организацији и систематизацији радних места у Општинској управи Ковин, Правобранилаштву општине Ковин, буџетској инспекцији и интерној ревизији („Сл. лист општине Ковин“ бр. 16/2016, 14/2017, 15/2017, 1/2019, 8/2019, 10/2019, 11/2019, 18/2020 и 20/2020), уређују се организационе јединице и њихов делокруг, руковођење организационим јединицама, називи и описи радних места, звања у којима су радна места разврстана, потребан број запослених за свако радно место, врста и степен образовања, радно искуство и други услови за рад на сваком радном месту у Општинској управи и Правобранилаштву општине Ковин.

Општина Ковин има успостављену организациону јединицу **„Одељење за привреду, имовинско-правне послове и послове локалног економског развоја“**, које обавља послове подстицања развоја МСП и приватног предузетништва, нарочито старих заната, кроз предлагање општих аката који стимулативно делују на њихове привредне активности; **пружање стручне помоћи правним и физичким лицима и предузетницима у вези са коришћењем различитих облика државне помоћи (уредити, субвенције и сл.);** извештавање надлежних органа о привредним активностима на територији општине, пре свега о радовима у пољопривреди (сетва, жетва и др. радови); праћење отплате кредита на основу закључених уговора о кредитима у области предузетништва, малих и средњих предузећа, пољопривреде и решавања стамбених потреба запослених и праћење отуђених општинских станова; у области пољопривреде и водопривреде (пренамена пољопривредног земљишта, издавање водних услова, водне сагласности и водних дозвола), у области туризма (категоризација смештајних објеката); израду и реализацију програма коришћења, унапређења и заштите државног пољопривредног земљишта, програма минералних сировина и геотермалних ресурса и програма субвенционисања пољопривредника на територији општине Ковин; **представљање привредних потенцијала општине и предузимање маркетиншких активности на привлачењу инвестиција у циљу бржег економског развоја општине и већег запошљавања локалног становништва;** старање о развоју туризма и презентацији туристичких потенцијала општине, у сарадњи са локалном туристичком организацијом, у циљу веће посете домаћих и страних туриста.

У оквиру наведеног Одељења формирана је Група за послове локално-економског развоја и систематизована су три радна места: Саветник за послове локално-економског развоја и два Млађа саветника за стручне послове на изради развојних пројеката. **Наведена три систематизована радна места, реализују све активности из области локално-економског развоја.** У оквиру истог одељења систематизована су два радна места за послове привреде и пољопривреде: Саветник за стручне и техничке послове на изради

Годишњег програма заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта и Сарадник за послове праћења рада индустрије, трговине, туризма и приватног предузетништва.

У области туризма, послове у складу са статутом обавља **Туристичка организација општине Ковин**, која има двоје запослених и једно лице ангажовано на привремено повременим пословима.

Општина Ковин је чланица Регионалне развојне агенције „Јужни Банат“ Панчево од њеног оснивања децембра 2016. године. У периоду од 2016. до данас, општина Ковин је у сарадњи са РРА „Јужни Банат“ реализовала значајан број пројекта, што је представљено у наредној табели.

Година	Пројекти реализовани у сарадњи општине Ковин и РРА „Јужни Банат“
2017	Израда студије „Анализа демографског кретања у Јужнобанатском округу“
	Израда студије „Анализа демографског кретања у Јужнобанатском округу“
2018	Израда студије „Анализа демографског кретања у Јужнобанатском округу“
	Израда студије главних праваца развоја Јужног Баната
	Израда Инвестиционе мапе Јужног Баната
	Израда научно-истраживачка студија пољопривредних потенцијала Јужнобанатског округа
	Израда Студије туристичких потенцијала Јужнобанатског округа
	Израда „Пројекта геотермалних и термотехничких истраживања за потребе грејања ПУ „Наша радост“ Ковин
	Научно-истраживачка студија потенцијала обновљивих извора енергије, повећања енергетске ефикасности и одабир репрезентативних пројеката на територији Јужнобанатског округа (геотермална енергија) - I и II књига
	Израда Пројектно техничке документације за изградњу бициклистичке стазе кроз Јужни Банат, Деоница I – Иваново (Панчево) – Смедеревски мост (Ковин), км 12+023.44 – км 25+352.26, Деоница II - Смедеревски мост (Ковин) – Ковински дунавац, Деоница III – Мало Баваниште (Ковин) – Скретање за Гај, на катастарским парцелама бр. 3853 К.О. Скореновац, 10472/1 К.О. Ковин, 8474, 7385, 8442, 7383/1,8142, 7383/2, 8438, 8417 К.О. Гај I, општина Ковин. Инвестициона вредност објекта је 256.826.424,80 динара са ПДВ-ом.
	Израда Елабората за регистровање имена порекла „Делиблатски мед“.
	РРА „Јужни Банат“ Панчево реализовао је пројекат чији је циљ био израда Елабората за регистровање имена порекла „Делиблатски мед“. У семинарима и обукама учествовали су сви пчелари који су имали кошнице на територији Делиблатске пешчаре.
2019	„Израда информационог система за проверу података пореске евиденције на основу косих авио снимака за градове и општине Јужног Баната“. Пројекат обухвата градове Панчево и Вршац и општине Ковин, Ковачица, Алибунар, Бела Црква, Пландиште и Опово. Циљ пројекта је утврђивање реалног стања на терену у односу на постојеће базе података пореске евиденције, односно евидентирање објеката који су предмет опорезивања а за које нису поднете пореске пријаве.
	Учествовање у пројекату сателитског мониторинга и откривања цурења воде и микролозирања теренских губитака на мрежи за водоснабдевање на

	<p>територији Града Панчева, Општине Ковин и Општине Ковачица који се спроведен путем отвореног поступка јавне набавке. Пројекат су заједно финансирани Град Панчево, Општина Ковин и Општина Ковачица, а јавну набавку је спровела Регионална развојна агенција у својству Наручиоца</p> <p>РРА „Јужни Банат“ Панчево је на захтев општине Ковин финансирала израду пројектне документације за изградњу Спортско рекреативног комплекса „Шљункара“ у Ковину – II фаза. Инвестициона вредност- 39.515.630,00 дин. без ПДВ-а. Вредност јавне набавке 980.000,00 дин. без ПДВ-а.</p>
2020	У сарадњи са Регионалном развојном агенцијом „Јужни Банат“ Панчево, група за ЛЕР учествовала је на реализацији регионалног пројекта „Израда информационог система за проверу података пореске евиденције на основу косих авио снимака за градове и општине Јужног Баната“ и то градове Панчево и Вршац и општина Ковин, Ковачица, Алибунар, Бела Црква, Пландиште и Опово. Корисницима је омогућен приступ сервису и преузимање података адресног регистра за подручје општине Ковин и преузимање података дигиталног катастарског плана од стране РГЗ-а.
2021	<p>Израђен је ГИС у градовима и општинама Јужног Баната – Ковин, Панчево, Вршац, Пландиште, Опово, Ковачица, Алибунар и Бела Црква. У оквиру реализације пројекта од стране РГЗ-а омогућен је приступ REST сервису и download Адресног регистра (АР) и Дигиталног катастарског плана (ДКП) за наведене градове и општине.</p> <p>У току је израда Пројектно техничке документације за изградњу постројења за пречишћавање отпадних вода (ППОВ) у насељу Мраморак. Предрачунска вредност објекта: 109.200.000,00 РСД. Вредност Јавне набавке је приближно 2.200.000, динара</p>

Важећа документа развојног планирања и јавних политика

- Локални акциони план за унапређење положаја Рома и Ромкиња на територији општине Ковин 2021-2023. године
- План управљања специјалним резерватом природе "Краљевац" 2020-2029.
- Локални акциони план запошљавања општине Ковин за период 2021. до 2023. године
- Локални антикорупцијски план општине Ковин, донет 2017. године у складу са одредбама закона о борби против корупције.
- Локални акциони план за унапређење положаја избеглих, интерно расељених лица, повратника по споразуму о реадмисији, тражиоца азила и миграната у потреби, без утврђеног статуса у општини Ковин за период 2018 – 2022.год.

Према степену развијености општина Ковин спада у **III групу** (60%-80% републичког просека) јединица локалне самоуправе²

² Уредба о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. год. ("Сл. гласник РС", бр. 104/2014)

Локалне финансије

Општина	Област	Назив индикатора	Јединица мере	2017	2018	2019
Ковин	Јужнобанатска област	Укупни приходи по становнику	У РСД, номинално	29.917	31.154	35.938
		Изворни и уступљени приходи	У хиљадама РСД, номинално	605.162	668.257	719.378
		Степен самофинансирања ЈЛС	%	63.7	68.2	64.2

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Општина Ковин има степен самофинансирања изнад 60%, што указује на просечну финансијску самосталност и одрживост (способност да се финансира из изворних и уступљених прихода). Ако се посматрају неке упоредиве општине (Регион Војводине, 20.000—40.000 становника, III група развијености ЈЛС према Уредби), **општина Ковин има просечну финансијску самосталност** (Шид: 63,1% Жабаљ: 63,7% Озаци: 64,4%).

Основни развојни ресурси и привредни потенцијали подручја

Када је реч о развојним ресурсима, општина Ковин је веома богата природним ресурсима чије одрживо активирање може представљати основ развоја туризма. Значајан ресурс је свакако пољопривредно земљиште са високом производном вредности, и могућности развоја различитих пољопривредних активности. Општина Ковин свој развој значајно заснива и на активирању индустријских капацитета, а ту је пре свега значајана прехранбена индустрија, а затим и металопрерађивачка, фармацеутска индустрија и др. Општина Ковин богата је угљем, шљунком и тресетом.

Десет најзначајнијих привредних субјеката на територији Општине

Назив и држава	Год. оснивања /регистрација погона на подручју општине	Делатност	Број запослених
West Pharmaceutical (САД)	18.12.2002.	Хемијска индустрија (гума)	305
Delta Danube (Индонезија)	3.12.2013.	Прехрамбена индустрија	252
Утва силоси (Србија)	6.7.1990.	Металургија	210
Статик (Србија)	1.7.1991.	Грађевинска индустрија	105
YI (Србија)	31.12.2002.	Пољопривреда	80

Премил (Србија)	11.4.1995.	Прехрамбена индустрија (храна за животиње)	120
Хемофарм (Србија)	1.3.1994.	Фармацеутска индустрија	70
Алпис(Србија)	31.12.1989.	Прехрамбена (производња алкохола)	63
Swan Lake (Србија)	3.8.2010.	Прехрамбена (паковање рибе)	59
Нова Пешчара ад (Србија)	28.11.1989.	Пољопривреда	57

Извор: "Инвестирајте у Ковин", публикација

Подаци о индустријским зонама

Према подацима Републичког завода за статистику "Преглед индустријских зона по општинама у Републици Србији (новембар 2020.), на територији општине Ковин постоји 3 зоне укупне површине 103 хектара, од чега је употребљена површина 98% (101 хектар), 2,8 хектара представља слободна површина за нове инвестиције.

Назив зоне	Површина (хектара)	У употреби (%)	Могућност додавања погона	Број пословних субјеката	Слободна зона
Блок 116	23,41	100	Не	15	Не постоји
Блок 117	35,12	100	Не	4	
Блок 119	44,35	94,70	Да	5	

Извор: РЗС, регистар индустријских зона, 2020.

Најчешће делатности у оквиру индустријских зона су: Металопрерађивачка, Грађевинска, Прехрамбена, Дрвна индустрија, Откуп секундарних сировина

Блок 119

Блок 119, површине 44,35 хектара намењен је радној зони односно изградњи пословно-производних садржаја, али је само половина блока била инфраструктурно опремљена. Планирани комплекс радне зоне лоциран је јужно од центра насељеног места Ковин у правцу према реци Дунав и Смедереву. Сам положај ове индустријске зоне, даје велике могућности за развој привредне делатности које су упућене на транспорте великих количина робе. Имајући у виду све ове предности локације, Општина Ковин је инфраструктурно опремила други део блока од 22 хектара, 2015. године и тиме обезбедила услове за изградњу нових објеката на овом простору. Постављена је саобраћајна сигнализација, изграђена атмосферска канализација, водоводна мрежа, канализациона мрежа, телекомуникациона мрежа, електро мрежа и јавно осветљење. Недостаје изградња комплетне гасоводне мреже, али су наведене парцеле у непосредној близини ГМРС. У 2016. години реализован је инвестициони пројекат компаније „Delta Danube“ d.o.o. из Индонезије, са седиштем у Ковину, и то у производњу и прераду хране, односно узгој и производњу јестивих печурки. У индустријској зони - блоку 119, 2016.год., започела је са радом

компанија из Румуније „Alexandar Bagrem“ d.o.o. за прераду дрвета, са 50 запослених. У блоку 119, тренутно има 3 слободне парцеле, укупне површине 2,8 хектара.

У блоку 119 тренутно послују следеће компаније, са укупно 512 запослених лица:

- Утва Силоси а.д. Ковин (210 запослених)
- Delta Danube д.о.о. Ковин (252 запослених)
- „Alexandar Bagrem“ d.o.o. (50 запослених)

Блок 116

Блок 116 у Ковину лоциран је јужно од центра насељеног места Ковин у правцу према реци Дунав и Смедереву. Са западне стране се граничи са деоницом државног пута првог реда (магистрални пут Ковин - Смедерево) број 24, са северне стране граничи се са деоницом државног пута другог реда (регионални пут) број 123, а са источне стране граничи се са деоницом - трасом општинског (локалног) пута Ковин - Ибрифор.

Блок 116 је површине 23,41 хектара, а у 2017. год. општина је обезбедила финансијска средства за унапређење услова пословања у радној зони - Блоку 116 у којој већ послују многа предузећа. Изграђена је саобраћајница и атмосферска канализација дуж саобраћајнице. У индустријској зони - блоку 116 компанија доо Премил која се бави производњом хране за псе и мачке, проширује свој погон, тако да, поред 120 радника који раде у постојећем капацитету, у наредних три године запослиће још 100 лица.

Новембра 2020. год компанија „Champriscomp“ д.о.о., Плочица, које се бави услужним делатностима у гајењу усева и засада (производња компоста за печурке), завршила је изградњу новог погона за производњу новог производа и тренутно и запошљава 44 лица.

Блок 117

Блок 117 површине је 35,12 хектара. У јануару 2019. године у индустријској зони – блоку 117 бугарска компанија „Минимет Комодитис“ купила је 8 хектара земљишта за изградњу фабрике за топло поцинковање и бојење челичних лимова. Припремне радње за изградњу фабрике су у току, а биће потребно ангажовање 300 радника.

Општина не реализује подстицаје нити олакшице у циљу привлачења инвеститора.

Општина Ковин тренутно има у понуди три парцеле у које је могуће уселити инвеститоре. Основни проблем је што општина нема више слободних локација за потенцијално нове инвеститоре. Просторним планом општине Ковин и Планом генеране регулације предвиђене су радне зоне, међутим земљиште је у власништву Републике Србије или у приватном власништву.

У оквиру индустријских зона није решено питање одлагања индустријског отпада.

Саобраћајна повезаност и близина већих тржишта

Повезаност општине је од кључног значаја за привредни развој. Општина Ковин има повољан географски и саобраћајни положај. Општина Ковин се налази на 50 км од Београда, 34 км од Панчева, 13 км од Смедерева, 145 км од Новог Сада, аеродром Никола Тесла удаљен је 70 км, а аутопут Е70 и Е 75 се налази на 25 км. Општина Ковин налази се у близини државне границе са Румунијом, на само 56 км. Ковин се налази и на коридору 7 – Дунав.

Најзначајнији путни правци су:

- Пут I реда, Магистрални пут бр. 24, Панчево - Ковин - Смедерево (M24)
- Пuteви II реда, Регионални путеви бр. 123, Алибунар – Делиблато – Ковин и пут бр. 115, Ковин – Бела Црква. „Дунавац“, рукавац Дунава дуг око 1,5 км који пролази непосредно уз радну зону Ковина, користи се као лука и зимовник и делимично је уређен за ове привредне потребе.

Водни саобраћај, иако просторно присутан преко међународног пловног пута реке Дунав, у постојећем стању се мало користи и то само у оквиру пристана за расуте терете у Дунавцу у Ковину.

Зависност становништва

Општина	Област	Назив индикатора	Јед. мере	2017	2018	2019
Ковин	Јужнобанатска област	Стопа укупне зависности становништва	Број	48.3	49.3	50.3
		Стопа зависности млађег становништва	Број	21	20.9	20.7
		Стопа зависности старијег становништва	Број	27.3	28.4	29.6

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Стопа укупне зависности у општини Ковин је износила 50,3 у 2019. години и у посматраном периоду (2017-2019) има растући тренд. Ова стопа показује однос становништва старог од 0 до 14 и 65 и више година (економски неактивно становништво), према становништву старом од 15 до 64 године, процењеног средином године посматрања. Од укупне стопе 20,7 је зависност млађег, а 29.6 зависност старијег становништва. Подаци за општину Ковин су далеко повољнији у односу на друге општине у Републици Србији, али стопа зависности је нешто испод стопе на републичком нивоу.

Овде посебно треба напоменути да овај коефицијент не узима у обзир економску активност, већ је искључиво демографска мера, због чега је ситуација далеко гора, уколико се у обзир не узима укупно радно способно становништво, већ само радно активно. Ова стопа на нивоу Републике Србије износи 53,8 (у 2019. години).

Број привредних друштава

	2017	2018	2019	2020
Активних	315	377	333	328
Новооснованих	20	23	15	12
Брисаних / угашених	3	6	58	17

Извор: Агенција за привредне регистре, последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 3.06.2021. године

Укупан број активних привредних друштава, према подацима Агенције за привредне регистре је у 2020. години био 328. Посматрајући период од 2017. године број активних привредних друштава има тренд благог пада. Број новооснованих привредних друштава има значајан тренд пада, док благо расте број брисаних/угашених.

Податак о заступљености жена у власничкој структури привредних субјеката на територији општине није доступан.

Нето ефекат оснивања привредних друштава

Општина	Област	Степен развијености	Назив индикатора	Јед. мере	2015	2016	2017	2018	2019
Жабаљ	Јужнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)	Нето ефекат оснивања нових привредних друштава	Број	2.6	4	1.9	1.4	0.3
Ковин	Јужнобанатска област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	2.6	1.8	6.7	3.8	0.3 ³
Озаци	Западнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	2.6	1.4	3.4	2.1	0.3
Шид	Сремска област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	1.4	1.7	1.4	1.2	0.2

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Нето ефекат нових привредних друштава ћемо посматрати у 2018. години када је он био позитиван и изузетно висок и износио **3,8:1**, што значи да се на 10 угашених привредних друштава отвори 38 нових, док на нивоу Републике износи 1,5:1 (на 10 угашених фирми отвори се 15 нових).

Посматрајући тренд 2015-2019. видимо да нето ефекат оснивања нових привредних друштава кроз године варира али да је **све време био позитиван**, и да је вредност најнеповољнија 2019. године, тј. негативна, што представља специфичну ситуацију узимајући у обзир да је те године АПР извршио принудну ликвидацију, по службеној дужности. Поређење је извршено и у односу на три општине, како је раније објашњено, а уочава се да је општина Ковин има најбољи показатељ нето ефекта оснивања нових привредних друштава. Податке из 2019. нећемо узимати у обзир.

Број привредних друштава на 1000 становника

Општина	Област	Степен развијености	Назив индикатора	Јед. мере	2015	2016	2017	2018	2019
Жабаљ	Јужнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)	Број привредних друштава на	Број	10	10	11	11	10

³ Принудна ликвидација – по службеној дужности АПР

Ковин	Јужнобанатска област	III група (60%-80% републичког просека)	1000 становника	Број	9	9	10	10	9
Оџаци	Западнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	10	10	10	11	10
Шид	Сремска област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	10	11	11	11	9

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Број активних привредних друштава на 1000 становника **износи 9**, и током посматраних година овај податак има тренд стагнације. У односу на посматране упоредне општине, општина Ковин има готово једнак број привредних друштава на 1000 становника.

Тржиште рада

Запосленост

Регистровани запослени* ¹		
према општини рада	6.444	(2019)
према општини пребивалишта	8.334	(2019)
Регистровани запослени* према општини пребивалишта у односу на број становника (%) ¹	27	(2019)
Просечне зараде без пореза и доприноса (РСД) ¹	54.927	(2020)
Регистровани незапослени** ²	1.857	(2020)
Регистровани незапослени на 1 000 становника ²	68	(2019)

*Од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници стање на дан 31.12.

Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС; Национална служба за запошљавање (ДевИнфо профил општина)

Регистрована запосленост на територији општине Ковин у 2019 износила је **27%**, што је негде у просеку посматрајући упоредиве општине (Шид 26%, Жабаљ 28%, Оџаци 30%).

Општина	Област	Назив индикатора	Јед.мере	2015	2016	2017	2018	2019
Ковин	Јужнобанатска област	Број запослених	Број	5.915	5.979	6.156	6.410	6.444
		Број запослених, као % становништва старости 15 и више година	%	21.3	21.7	22.6	23.7	24
		Запослени у правним лицима, као %	%	67.8	68.6	69.3	69.3	70

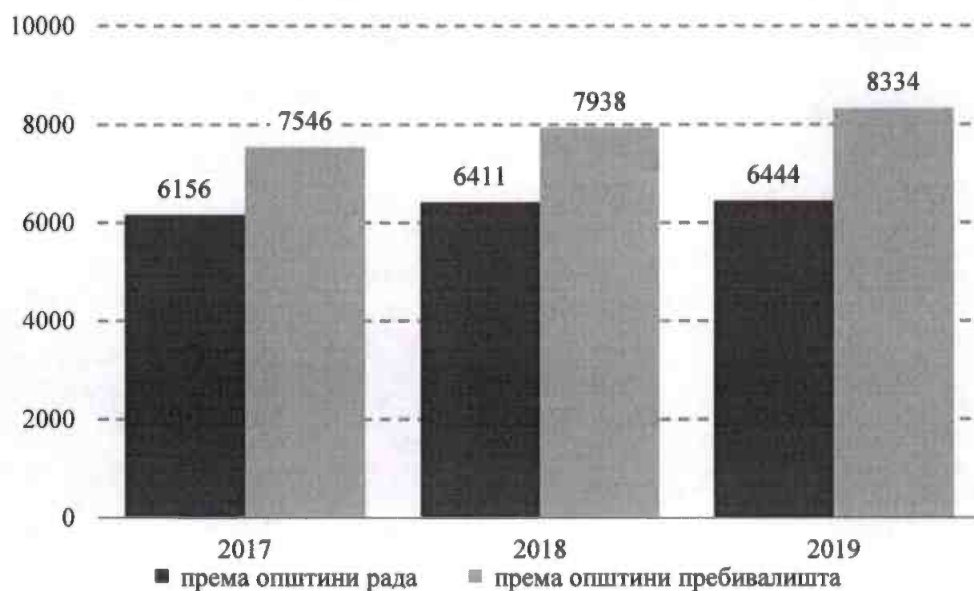
		укупног броја запослених						
		Приватни предузетници и запослени код њих, као % укупног броја запослених	%	20.9	20.7	20.9	21.8	21.6
		Регистровани индивидуални пољопривредници, као % укупног броја запослених	%	11.3	10.7	9.8	8.9	8.4

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Оно што је овде значајно је чињеница да број запослених као % становништва 15+ год. има благо растући тренд.

Највећи број запослених је у правним лицима, 70% укупног броја запослених.

Регистровани запослени, 2017—2019.*

* Од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници

Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС - ДевИнфо профил Ковин, април 2021.

Кретање броја запослених по секторима

Општина	Област	Назив индикатора	Јед. мере	2017	2018	2019
Ковин	Јужнобанатска област	Број запослених у пољопривреди, шумарству и рибарству, као % укупног броја запослених	%	9.7	9.5	7.7
		Број запослених у рударству, као % укупног броја запослених	%	2.1	2	2
		Број запослених у прерађивачкој индустрији, као % укупног броја запослених	%	21.7	23.5	22.9
		Број запослених у сектору снабдевања електричном енергијом, гасом и паром, као % укупног броја запослених	%	0.9	0.9	0.9
		Број запослених у сектору снабдевања водом и управљањем отпадним водама, као % укупног броја запослених	%	2	1.9	2.7
		Број запослених у грађевинарству, као % укупног броја запослених	%	6.3	5.6	5.8
		Број запослених у трговини на велико и мало и поправци моторних возила, као % укупног броја запослених	%	13.7	14.1	15.3
		Број запослених у сектору саобраћаја и складиштења, као % укупног броја запослених	%	3.5	3.7	3.5
		Број запослених у сектору услуга смештаја и исхране, као % укупног броја запослених	%	2.5	3	3.1
		Број запослених у сектору информисања и комуникације, као % укупног броја запослених	%	0.8	0.8	0.9
		Број запослених у финансијским делатностима и делтностима осигурања, као % укупног броја запослених	%	1	1	1
		Број запослених у пословању некретнинама, као % укупног броја запослених	%	0.1	0.2	0.1
		Број запослених у стручним, научним, иновационим и техничким делатностима, као % укупног броја запослених	%	2.9	3	3
		Број запослених у административним и помоћним услужним делатностима, као % укупног броја запослених	%	3.2	3.2	3.8
		Број запослених у државној управи и обавезном социјалном осигурању, као % укупног броја запослених	%	5.1	5	4.6
		70. Број запослених у образовању, као % укупног броја запослених	%	7.4	7	6.8

		Број запослених у здравственој и социјалној заштити, као % укупног броја запослених	%	14.4	12.9	13.1
		Број запослених у уметности, забави и рекреацији, као % укупног броја запослених	%	0.8	1.1	1.1
		Број запослених у осталим услужним делатностима, као % укупног броја запослених	%	1.7	1.8	1.6

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Највећи број запослених на територији општине Ковин је у **сектору прерађивачке индустрије 22,9%** што указује на изузетан значај ове делатности на територији општине. Након прерађивачке индустрије, значајан број запослених је и у сектору трговине на велико и мало и поправци моторних возила.

Зараде

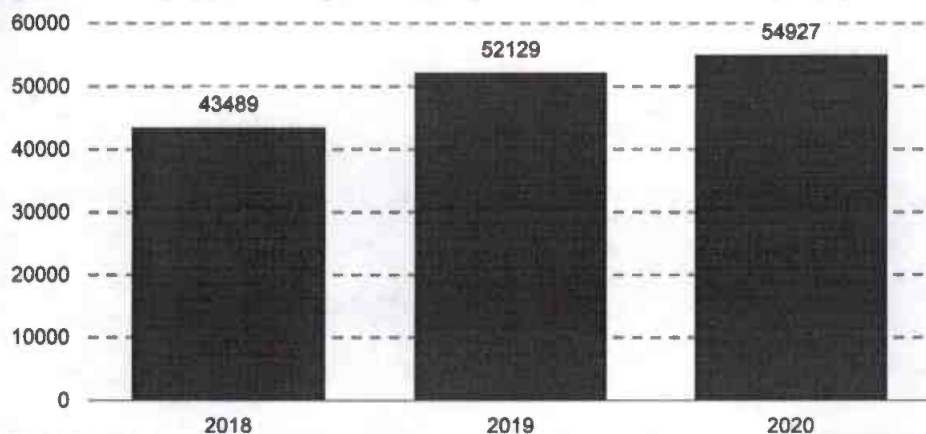
Општина	Област	Степен развијености	Назив индикатора	Јединица мере	2017	2018	2019
Жабаљ	Јужнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)	Просечне зараде без пореза и доприноса, по запосленом	У РСД, реално	40.207	40.653	43.688
Ковин	Јужнобанатска област	III група (60%-80% републичког просека)			44.723	44.211	52.129
Озаци	Западнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)			40.916	41.604	44.848
Шид	Сремска област	III група (60%-80% републичког просека)			42.950	41.460	44.369
Република Србија					47.893	49.650	54.919
Јужнобанатска област					47.708	47.510	52.278

Извор: Аналитички сервис ЈЛС и РЗС публикација "Општине у Србији, 2020"

Од 2018. године подаци су приказани према општини пребивалишта запослених, а не према општини рада.

На територији општине Ковин, просечне нето зараде су више у односу на општине са којима је вршено упоређивање, тек нешто мало ниже су од просека Републике Србије, и на нивоу Јужнобанатске области.

Просечне зараде без пореза и доприноса*, 2018–2020. (РСД)

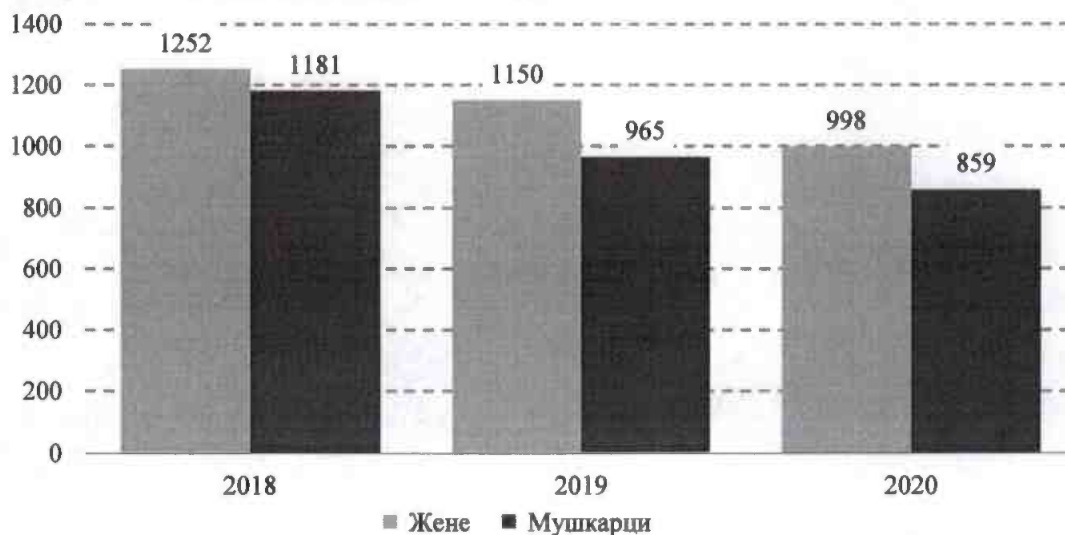

* Од 2018. просечне зараде не односе се на општину рада, него на општину пребивалишта запослених
Извор: Статистика запослености и зарада, РСЗ; ДевИнфо Профил општине Ковин, април 2021.

Просечне зараде током година имају растући тренд.

Незапосленост

Регистровани незапослени према полу, 2018–2020.*

* стање на дан 31.12.2020.

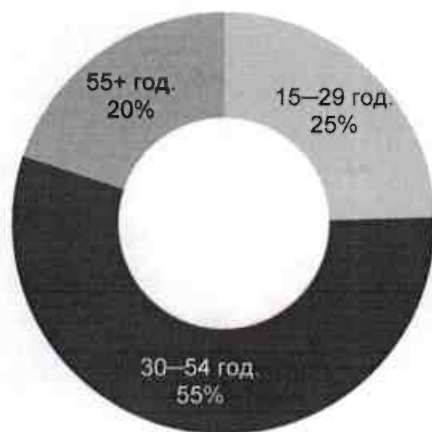
Извор: Национална служба за запошљавање - ДевИнфо профил Ковин, април 2021.

На територији општине Ковин нешто је већи број регистрованих незапослених жена, укупна незапосленост бележи пад, код оба пола, током посматраног периода.

Стопа незапослености у 2019. на територији општине Ковин је 24,71%⁴. Удео незапослених жена од укупног број незапослених је 54,4%. Удео младих од укупног број незапослених је 23,5%. Стопа незапослености представља локализован показатељ 8.5.2. Циља одрживог развоја број 8 (оригинални показатељ: 8.5.2 Стопа незапослености, према полу, старости и инвалидитету).

Учешће незапослених према старосним групама у укупном броју незапослених, 2020.

Извор: Национална служба за запошљавање - ДевИнфо профил Ковин, април 2021.

Највећи број незапослених налази се у категорији **30 до 54 године** и износи **55%**. Слична је ситуација на територији Јужнобанатске области, где је учешће у незапослености наведене старосне групе на нивоу од 58%, док је на нивоу Републике Србије 55%.

Квалификациона структура незапосленог становништва

	2017	2018	2019	2020
Неквалификовани	1.036	953	844	897
Нижа стручна спрема и полуквалификовани	148	127	117	112
Квалификовани	401	356	306	327
Средња стручна спрема	676	551	472	523
Висококвалификовани	5	7	7	8
Виша стручна спрема	37	32	22	23
Висока стручна спрема	130	89	89	85
Укупно	2.433	2.115	1.857	1.975

Извор: Агенција за привредне регистре, последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 31.12.2020. године

Удео неквалификовани у структури незапослених на територији општине Ковин износи чак **45,42%**, док је тај удео заједно са онима који су полуквалификовани (приучени) и са нижом

⁴ Однос броја незапослених и збира броја запослених и незапослених лица (подаци: Аналитички сервис ЈЛС)

стручном спремом **51,09%** (подаци из 2020.). Ови подаци су озбиљно алармантни и указују на велики проблем када је реч о развоју подручја. У поређењу са Републиком Србијом, посматрајући укупно полуквалификоване и неквалификоване са нижом стручном спремом, којих је **33,6%** у укупној незапослености и Јужнобанатској области где је то **44,86%**, 2019. удео незапослених без квалификација је изузетно висок.

Поредећи са одабраним упоредивим општинама, може се рећи да ситуација у општини Ковин мало лошија, односно да је готово у свим општинама из ове категорије мало боља квалификациона структура незапосленог становништва. Удео незапослених из категорије полуквалификовани и неквалификовани са нижом стручном спремом у општини Жабаљ 45,78%; Озаци 44,68%; Шид 41,26%.

На територији општине Ковин постоје две средње школа, средња стручна и гимназија и економска школа. Подручја рада у средњој стручној школи су:

- трговина, угоститељство и туризам са смеровима: **кувар, конобар и туристичко-хотелијерски техничар**
- пољопривреда, производња и прерада хране са смеровима: **руководилац-механичар пољопривредне технике и цвећар-вртлар.**

Смерови у гимназији и економској школи су: **општи смер и економски техничар.**

Преглед незапослених лица

Општина	Област	Назив индикатора	Јед. мере	2017	2018	2019
Ковин	Јужнобанатска област	Незапослене жене, као % незапослених лица	%	51.7	51.5	54.4
		Незапослена лица која први пут траже запослење, као % незапослених лица	%	42	42.8	56.7
		Незапослена лица без квалификација, као % незапослених лица	%	46.9	48.7	51.1
		Дугорочно незапослена лица, као % незапослених лица	%	71	70.4	65.9
		Незапослени млади, као % незапослених лица	%	25.1	23.9	23.5
		Незапослени старији, као % незапослених лица	%	29.5	32.2	32.2
		Пријављене потребе на 100 незапослених лица	Број	6	9	13

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Карактеристика незапослености у општини Ковин је висок удео **дугорочно незапослених** лица од укупног броја незапослених који износи чак **65,9%**, док је удео незапослених жена 54,4%. Посебно алармантан податак је да је чак **51,1% незапослених лица без квалификација**. Број пријављених потреба на 100 незапослених лица током посматраног периода показује тренд раста.

Предузетничка клима

Број предузетника

	2017	2018	2019	2020
Активних	947	958	990	1.034
Новооснованих	166	147	169	61
Брисаних / угашених	116	139	135	46

Извор: Агенција за привредне регистре, последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 30.06.2021. године

Изражен је благи раст, уз годишње осцилације, броја предузетника кроз године, не узимајући у обзир број новооснованих у 2020. години с обзиром на ситуацију са пандемијом ковид 19, због чега 2020. година не даје податке који би требали да буду део редовне статистике. Број угашених и брисаних предузетника такође показује узлазни тренд.

Број предузетника на 1000 становника

Општина	Област	Степен развијености	Назив индикатора	Јед. мере	2017	2018	2019
Жабал	Јужнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)	Број предузетника на 1000 становника	Број	24	25	27
Ковин	Јужнобанатска област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	30	30	32
Оџаци	Западнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	27	28	30
Шид	Сремска област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	23	24	25

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Број предузетника на 1000 становника је у 2019. години износио 32. У поређењу са одабраним општинама, општина Ковин има мало већи број предузетника на 1000 становника.

Број предузетника на 1000 становника показује тренд веома благог раста, током посматраних година, на територији општине Ковин.

Поред Националне службе за запошљавање, Министарства рада, запошљавања и социјалне политике, носилац политике запошљавања на територији Општине Ковин је и Општинска управа Ковин која обавља послове праћења стања у области политике запошљавања, унапређења и спровођења мера за подстицање запослености, израде и припреме Акционог плана, утврђивања делатности и критеријума за спровођење мера политике запошљавања. Општина обезбеђује 50% средстава за финансирање мера, док за других 50% конкурише код Министарства рада, запошљавања и социјалне политике. За реализацију ЛАПЗ-а је задужена Локална самоуправа, Локални савет за запошљавање, и Национална служба за запошљавање.

Општина Ковин усвојила је Локални акциони план запошљавања за период 2021. – 2023. година. Планом је предвиђена реализација четири мере. Финансијски план за реализацију планираних мера доноси се за сваку годину, појединачно.

Преглед реализованих и планираних средстава за реализацију мера активне политике запошљавања за период 2021-2023.

Бр.	Мера активне политике запошљавања	2021.		2022.		2023.	
		Број ангажованих лица	Укупно	Број ангажованих лица	Укупно	Број ангажованих лица	УКУПНО
1.	Јавни радови	31	4.700.000	28	4.160.000	28	4.160.000
2.	Програм стручне праксе	8	1.350.000	8	1.440.000	8	1.440.000
3.	Субвенције за самозапошљавање	20	5.000.000	22	5.500.000	22	5.500.000
4.	Субвенција за запошљавање незапослених лица из категорије теже запосљивих	4	900.000	8	1.800.000	8	1.800.000
	Укупно	63	11.950.000		12.900.000		12.900.000

Локалним акционим планом предвиђена је реализација мера под 1 и 2 у циљу очувања и унапређење радних способности незапослених лица и остваривање одређеног друштвеног интереса, унапређења квалитета радне снаге омогућавањем послодавцима да ангажују младе људе без радног искуства и стручно их оспособе за самосталан рад у струци. Мера од значаја за развој предузетништва је мера "самозапошљавање". Последње три године средства за наведену меру су увећана због изузетног интересовања грађана. Мере 3 и 4 утичу на повећање запослености, стимулисањем незапослених лица да покрену

сопствени бизнис и стимулисањем приватних послодаваца да запосле лица из теже запошљивих категорија.

На територији општине активно је **Опште удружење предузетника општине Ковин**, основано 2002. године као правни следбеник Удружења занатлија које је основано давне 1983. године. Удружење је своје активности усмерило на организовање предузетника ради заједничког унапређења рада и пословања, усклађивања посебних и заједничких интереса, предлагање мера за побољшање услова пословања, економског положаја и социјалне сигурности, као и разматрање и решавање других питања од заједничког интереса. Реч је о институционалном путу за сарадњу општине и предузетника, а ради економске сигурности предузетника, и ширењу свести о значају који предузетнички сектор има у привреди на локалу и у региону. Активности удружења усмерена су на организовање стручних обука за лица и делатности којим се предузетници баве или су потенцијална лица за оснивање сопственог посла. Током свог постојања удружење је организовало бројне обуке: обука незапослених лица у сарадњи са Националном службом за запошљавање за оспособљавање појединаца за покретање сопственог посла, обука са овлашћеним лиценцираним предавачима за израду бизнис планова, обука за писање пројеката код приступних фондова, обука лица за рад на рачунару и коришћења интернета, периодичне презентације за праћење постојећих прописа и порееске политике, организовање курсева енглеског језика. Од 2013. године Општина Ковин редовно путем конкурса финансира рад Удружења предузетника општине Ковин.

Нето ефекат оснивања нових предузетника

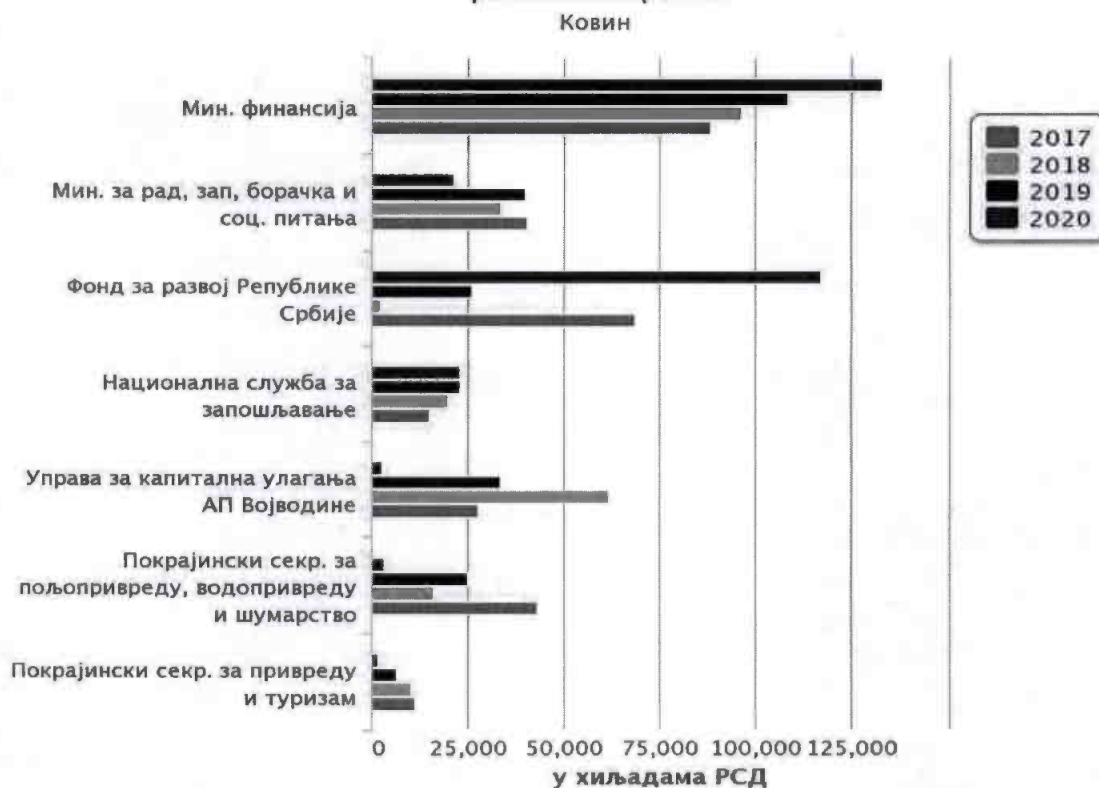
Општина	Област	Степен развијености	Назив индикатора	Јед. мере	2017	2018	2019
Жабалъ	Јужнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)	Нето ефекат оснивања нових предузетника	Број	1.5	1.6	1.3
Ковин	Јужнобанатска област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	1.4	1.1	1.3
Оџаци	Западнобачка област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	1.4	1.2	1.6
Шид	Сремска област	III група (60%-80% републичког просека)		Број	0.9	1.5	1

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Нето ефекат нових предузетника је позитиван и у 2019. години **износи 1,3** што значи да се на 10 угашених предузетника отвори 13 нових. У свим посматраним упоредивим општинама је нето ефекат такође позитиван, а општина Ковин има просечан нето ефекат. Из наведеног се може закључити да је **ситуација у општини Ковин по питању нето ефекта оснивања нових предузетника, повољна.**

Подстицаји регионалног развоја

12. Укупни подстицаји регионалног развоја према реализаторима

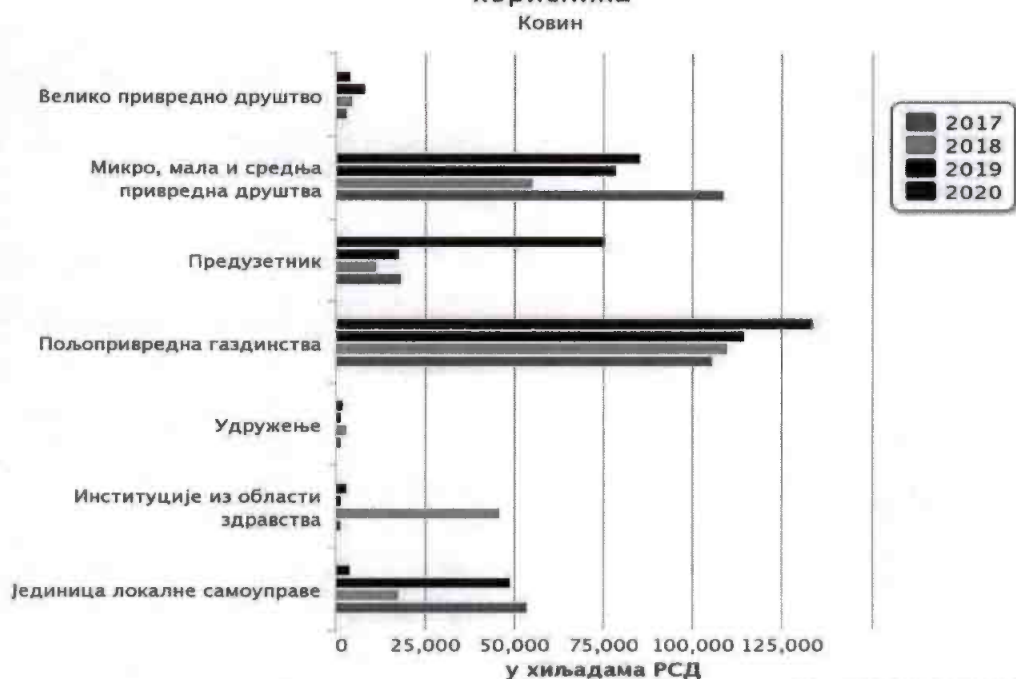

Агенција за привредне регистре

Извор: Агенција за привредне регистре, последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 31.12.2020. године (прелиминарни подаци)

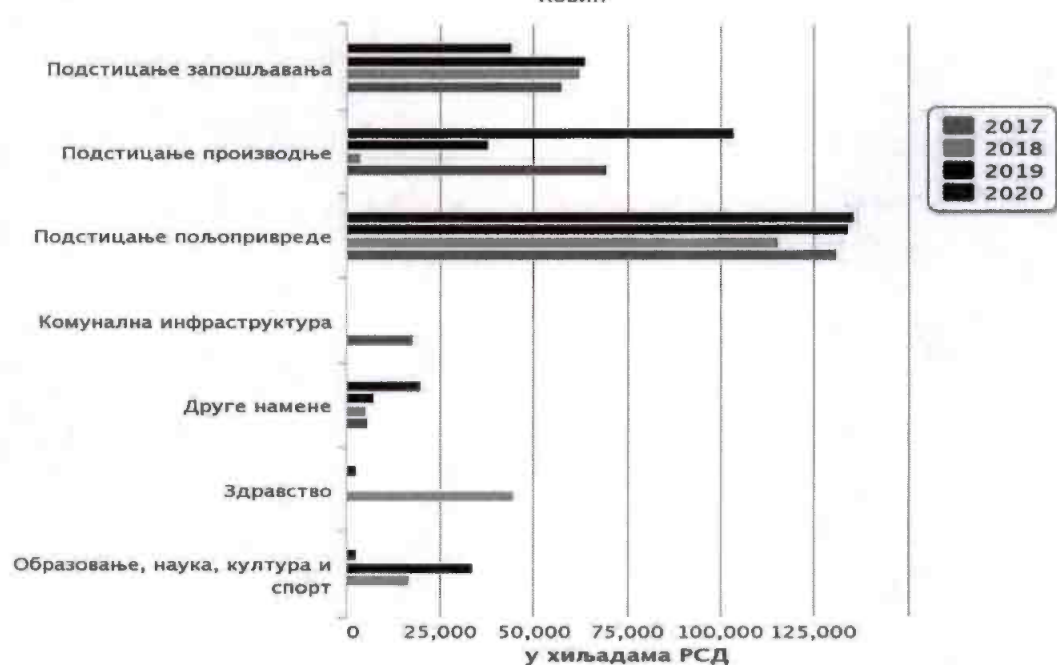
11. Укупни подстицаји регионалног развоја према врсти корисника

Агенција за привредне регистре

Извор: Агенција за привредне регистре, последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 31.12.2020. године (прелиминарни подаци)

10. Укупни подстицаји регионалног развоја према наменама

Агенција за привредне регистре

Извор: Агенција за привредне регистре, последње ажурно стање се односи на период 01.01 - 31.12.2020. године (прелиминарни подаци)

Када је реч о подстицајима, општина Ковин и субјекти са њене територије су у целом посматраном периоду највише средстава повлачили од Министарства финансија, док су од осталих реализатора повлачили мање и прилично уравнотежено, а најмање од покрајинских секретаријата.

Када је реч о наменама, општина Ковин и субјекти са њене територије, значајна средства повукли су за подстицање пољопривреде током целог посматраног периода, затим за подстицање запошљавања, док су током 2020. значајнија средства повучена за подстицање производње. Општина није повлачила значајнија средства за комуналну инфраструктуру, након 2017.

Посматрајући кориснике, највише средстава сваке године повлаче пољопривредна газдинства и микро мала и средња предузећа, али и локална самоуправа. Када је врста финансијској подстицаја у питању, највише средстава се повлачи у виду бесповратних субвенција, али и у виду кредита.

Извоз

Општина	Област	Назив индикатора	Јед. мере	2017	2018	2019
Ковин	Јужнобанатска област	Суфицит/дефицит	У хиљадама ЕУР	26.958	31.182	27.474
		Покривеност увоза извозом	%	240.9	253.7	206.2
		Обим спољнотрговинске размене ЈЛС	У хиљадама ЕУР	65.220	71.749	79.216
		Годишње стопе раста извоза	%	26.8	8.8	3.3
		Годишње стопе раста увоза	%	16.5	3.3	27.1

Извор: Аналитички сервис ЈЛС

Када је реч о извозу, општина Ковин остварује значајан суфицит спољнотрговинске размене, који има тренд раста током посматраних година. Годишње стопе раста извоза и увоза су позитивне, са тим да је стопа раста увоза већа и показује растући тренд, у односу на стопу раста извоза, која са годинама значајно опада. Позитивне стопе раста извоза и увоза су веома значајне јер показују већу отвореност локалне заједнице, већи прилим девизних средстава и већу привредну активност уопште.

Обим спољнотрговинске размене кроз посматране године значајно расте.

Сектори који остварују највећи извоз на територији општине Ковин су: фармацевтска индустрија, прехранбена индустрија и металопрерађивачка индустрија.

Посматрајући у односу на упоредиве општине, општина Ковин има добре резултате када је реч о спољнотрговинској размени, узимајући у обзир чињеницу да већина посматраним општина има негативне годишње стопе раста увоза и извоза током посматраних година.

Остварене инвестиције

Инвестиције у нова основна средства, по карактеру изградње и техничкој структури

Регион Област Општина	Укупно	Карактер изградње			Техничка структура			
		нови капацитети	реконструкција, модернизација, доградња и проширење	одржавање нивоа постојећих капацитета	грађевински радови	опрема с монтажом		остало
						домаћа опрема	увозна опрема	
Јужнобанатска област	43.481.971	15.963.002	7.653.549	19.865.420	18.325.095	6.809.985	16.517.648	1.829.243
Ковин	1.847.654	346.043	933.226	568.385	896.410	229.515	702.907	18.822

У хиљадама динара

Извор: РЗС, Општине и региони, 2020 (подаци 2019., велика и средња предузећа)

Укупна улагања у нова основна средства у општини Ковин у 2019. износила су **1.847.654.000** динара, што је изузетан раст у односу на 2018. годину када су укупне инвестиције у нова основна средства износиле **208.806.000** динара, односно 2017. када је то било **139.141.000** динара.⁵ Растући тренд инвестиција је изузетно добар показатељ.

Остварене инвестиције у **Јужнобанатској области** у 2019. години износе 43.481.971.000 динара, односно општина Ковин у укупним инвестицијама учествује са око **4,25%**. Највећи део инвестиција је свакако у два града у Јужнобачкој области, пре свега у Панчеву и нешто мање у Вршцу. Посматрајући упоредиве општине, све су имале мањи обим инвестиција у основна средства током 2019. године у односу на општину Ковин (Одаци 610.353.000; Жабаљ 536.498.000; Шид 921.196.000), али уколико се изузме 2019. са великим скоком, општина Ковин у поређењу са осталим општинама у просеку је инвестиција у основна средства.

Са становишта техничке структуре инвестиција, у општини Ковин се у 2019. години улагало највише у **грађевинске радове и увозну опрему**.

Остварене инвестиције по делатностима, 2019

Делатност	Инвестиција (РСД)
Пољопривреда, шумарству и рибарству	849.668.000
Рударство	39.910.000
Прерађивачка индустрија	559.444.000
Снабдевање ел.енергијом, гасом и паром	9.917.000
Снабдевање водом и управљање отпадним водама	6.809.000
Грађевинарство	52.292.000
Трговина на велико и мало и поправка моторних возила	64.007.000
Саобраћај и складиштење	-

⁵ РЗС, Општине и региони, публикација

Услуге смештаја и исхране	-
Информисање и комуникација	-
Финансијске делатности и делатности осигурања	80.000
Пословање некретнинама	-
Стручне, научне, иновационе и техничке делатности	-
Административне и помоћне услужне делатности	2.361.000
Државна управа и обавезно социјално осигурање	222.727.000
Образовање	10.067.000
Здравствена и социјална заштита	19.955.000
Уметност, забава и рекреација	8.061.000
Остале услужне делатности	2.356.000

Извор: РЗС, Општине и региони 2020 (подаци 2019., подаци за велика и средња предузећа)

Посматрајући према делатностима, највише улагања је било у **пољопривреду, шумарство и рибарство** и то чак **46%** укупних инвестиција у основна средства у 2019. години, док је нешто мање било у **прерађивачку индустрију 30,28%** укупних инвестиција у основна средства.

Пољопривреда и рурални развој

Површина општине Ковин под шумом је **10,3%**, што представља показатељ 15.1.1 Површина под шумама као удео у укупној копненој површини у оквиру Циља одрживог развоја број 15. Показатељ је изузетно низак, али је виши од великог броја општина на територији АП Војводине. Овај показатељ је нижи од показатеља на нивоу Републике Србије који износи 31,1% (извор: РЗС).

Општинско земљиште је плодно и доминирају ритске црнице, ливадске црнице и чернозем. Јужним делом општине протиче Дунава, клима је умерено континентална.

За област пољопривреде и руралног развоја у општини Ковин задужено је **Одељење за привреду, имовинско-правне послове и послове локалног економског развоја**, које обавља и различите друге активности.

Пољопривредници општине Ковин обрађају се пољопривредно-стручној служби Вршац, Агрозавод Вршац.

Како се пољопривреда сматра веома битном привредном активношћу на територији општине Ковин, од значаја је **добро постављена одговорност у оквиру организационе структуре Општине за ову област**.

Анализа области пољопривреде и руралног развоја базираће се на подацима са последњег пописа пољопривреде 2012. године, као и анкети која се спроводи у међупописном периоду на сваке три године. Доступна је анкета о структури пољопривредних газдинстава из 2018. године.

Територија општине припада рејону пољопривредне ратарске производње "Јужни Банат" са производњом основних ратарских култура, али и лековитог, ароматичног и зачинског биља.

Подручје је погодно за развијање сточарства, нарочито аутохтоних раса. Земљиште се углавном користи за **ратарске културе**.

На највећем броју површина, готово на половини, гаји се кукуруз, затим сунцокрет, соја и пшеница.

Значајан део површина зазимају ливаде и пашњаци, а посебно је значајна чињеница да општина Ковин има дугу традицију узгоја лековитог биља, од чега је највише површина под наном (мента), а ту су и камилица, матичњак и друге.

Сточарство има изузетно велик капацитет за развој. На територији општине развијено је и пчеларство. Препознати типични производ подручја је свакако мед са Делиблатске пешчаре, чији квалитет зависи од мешавине цвећа и биља, а веома је богат хранљивим материјама.

Мед из Делиблатске пешчаре је један од брендова који овај регион истиче испред других. Ковински пчелари базирали су се у Делиблатској пешчари, чиме су добили гарантовани квалитет меда који зависи искључиво од мешавине цвећа и биља чији нектар пчеле сакупљају. Због велике концентрације хранљивих материја, мед се користи у исхрани и у лековите сврхе. Регионална развојна агенција „Јужни Банат“ Панчево у сарадњи са Општином Ковин и удружењима пчелара Јужног Баната добила је заштиту регистроване географске ознаке „Делиблатски мед“ за цветни мед.

У анализи неће бити приказивани подаци за сваку од области пољопривреде, узимајући у обзир да је реч о подацима из 2012. године, са последњег пописа пољопривреде, а да се нови очекује 2023. године.

Коришћено пољопривредно земљиште

Коришћено пољопривредно земљиште (у ha)	Попис 2012.	Анкета 2018.
Окућница	163.18	-
Оранице и баште	42.770,69	41.876
Воћњаци	156,70	68
Виногради	33,48	15
Остали стални засади	3500	-
Ливаде и пашњаци	3.549,65	3.896
Укупно	46.708,70	45.958

Извор: РЗС, Општине и региони у РС, 2020 и ДевИнфо профил Ковин

Од укупног броја пољопривредних површина, негде око **87% су површине у приватном власништву**, док је остатак у државној својини.

Укупна површина пољопривредног земљишта у државној својини износи око 17.440 хектара. Према важећим уговорима у закупу је 4.360 хектара, на коришћење без плаћања накнаде дато је 7.350 хектара, а планирано за закуп је још око 3.390 хектара. Приходи од закупа искључиво се троше наменски у складу са Годињим програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта, уз сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде.

Пољопривредна газдинства

Пољопривредна газдинства	4.111
Годишње радне јединице (број)	2.734
Двоосовински трактори	3.123
Условна грла (број)	11.119

Попис пољопривреде, 2012.

Према Анкети 2018., број пољопривредних газдинстава на територији општине Ковин је 3.347, што је значајно мање у односу на 2012. годину.

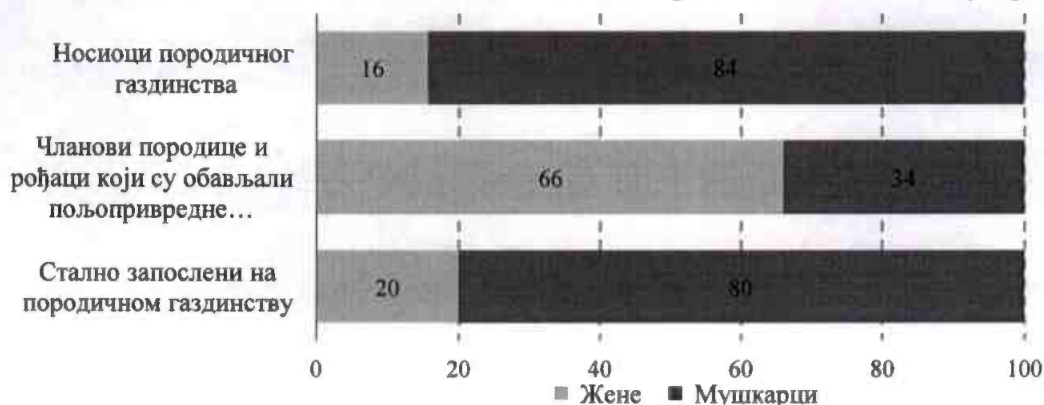
Ангажована радна снага у пољопривреди, 2012.

	Укупно	Жене	Мушкарци
Носиоци породичног газдинства	4.015	628	3.387
Чланови породице и рођаци који су обављали пољопривредне активности на породичном газдинству	3.897	2.575	1.322
Стално запослени на породичном газдинству	60	12	48
Стално запослени на газдинству правног лица/предузетника	223	33	190
Управници (менаџери) на газдинствима	4.111	610	3.501

Попис пољопривреде, 2012.

Запосленост у пољопривреди, као и обим и структура радне снаге пољопривредних газдинстава спадају у факторе од пресудног утицаја на динамику структурних промена у пољопривреди и њен укупни развој. Велики број чланова породице који обављају пољопривредне активности на породичном газдинству указује на велику количину неформалног рада који се ангажује у пољопривреди.

Општина не поседује податке када су у питању пољопривредне површине чије власнице су жене.

Чланови газдинства и стално запослени на породичном газдинству према полу, 2012.

Извор: Попис пољопривреде, 2012.

Од укупног броја носилаца породичног газдинства, само 16% су жене. Показатељ удела жена носилаца пољопривредног газдинства представља локализован показатељ 5.а.1. Циља одрживог развоја 5 (оригинални показатељ: Удео укупног пољопривредног становништва које има власништво или безбедна права на пољопривредном земљишту, по полу; и (б) удео жена међу власницима или носиоцима права на пољопривредном земљишту, по врсти власништва или права).

Пољопривредно земљиште

Општина	Област	Назив индикатора	Јед.мере	2012
Ковин	Јужнобанатска област	Расположиво пољопривредно земљиште, као % укупне површине општине	%	73.04
		Расположиво пољопривредно земљиште по газдинству	Хектар, ха	13
		Коришћено пољопривредно земљиште, као % расположивог земљишта пољопривредних газдинстава	%	87.61
		Коришћено пољопривредно земљиште, као % укупне површине општине	%	63.98
		Коришћено пољопривредно земљиште по газдинству	Хектар, ха	11.4

Извор: Аналитички сервис ЈЛС, попис пољопривреде 2012.

Укупно расположиво пољопривредно земљиште на територији општине Ковин је 53.317 хектара (попис 2012.)

На територији општине расположиво је 13 хектара по газдинству што је значајна површина узимајући просек републике. Значајна је искоришћеност пољопривредног земљишта, како укупно расположивог тако и по газдинству. За пољопривреду се користи 63,98% укупне површине општине, јер велики део припада Делиблатској пешчари (од 34.829,32 ха укупне површине, 53% припада подручју општине Ковин). Од укупно расположивог пољопривредног земљишта, за пољопривредну активност користи се **87,61%**. Показатељ "Удео пољопривредног земљишта које се користи за пољопривредну производњу" представља локализован показатељ 2.4.1. Циља одрживог развоја број 2 (оригинални показатељ: "Удео пољопривредног земљишта под продуктивном и одрживом пољопривредном делатношћу").

Када је реч о партнерству за рурални развој, насељена места Баваниште, Мраморак и Делиблато припадају Локалној акционој групи „Делиблатска пешчара“. Наведена Локална акциона група није одобрена за финансирање у оквиру првог позива Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде – Управа за аграрна плаћања за одобравање права на подстицај за подршку програмима који се односе на припрему локалне стратегије руралног развоја у 2019. години. Није позната информација да ли је локална акциона група "Делиблатска пешчара" конкурисала у оквиру наведеног јавног позива.

Општина Ковин је самостално усвојила Стратегију развоја пољопривреде и руралног развоја Општине Ковин за период 2012-2022.год.

Општина је укључена у програме ИПАРД кроз пружање информација пољопривредницима о актуелним позивима.

Задруге и удружења пољопривредника

На територији ЈЛС тренутно постоји 17 пољопривредних задруга и 6 пољопривредних удружења.

Најзначајније задруге на територији општине Ковин су: ЗЗ “Баваниште, ЗЗ “Подунавац“, ЗЗ “Мраморак“, ЗЗ “Делиблато“, ЗЗ “Агро-Мик“, ЗЗ “Паор“, ЗЗ “Агроленд“, ЗЗ “Агромонд“, ЗЗ “Наше сунце“, ЗЗ “Ковинка“, ЗЗ “Делагро“, ЗЗ “Агросистем“, ЗЗ “Агробаја“ ЗЗ, “Биље и уље“, ОЗЗ “Млади паори“, ЗЗ “Унија аграр“, ЗЗ “Агро Милош“. Наведене задруге углавном су орјентисане према ратарској производњи, а мањи број за производњу лековитог и зачинског биља. Механизација чланова задруге се обнавља из године у годину захваљујући конкурсима и подстицајима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде и мањим делом општине Ковин. Унапређењем и развојем земљорадничких задруга и њихових делатности остварују се шири економски, социјални и општи друштвени интереси – од повећања запошљавања у сеоским срединама, стимулисања младих људи за останак на селу, до унапређења пољопривредне производње и очувања животне средине, као и других аспеката живота у руралним срединама.

Наводњавање

На подручју општине Ковин наводњава се **око 2,8 % укупно коришћењих пољопривредних површина**. Укупно 7 пољопривредних газдинстава наводњава своје површине. Каналска мрежа на територији општине покрива површину од 40.945 хектара, а одржавање је у надлежности ВП “Подунавље“ Ковин.

Туризам

Поред пољопривреде и индустрије на којима се тренутно базира развој општине Ковин, туризам може представљати развојну шансу. Значајни природни ресурси и добар географски положај дају добре могућности да се, поред приоритетних сектора, развије и туризам и обезбеди додатни приход локалном становништву, али и инвестиције.

Ресурси у туризму - (природни и културни)

Општина Ковин богата је бројним природним и културно – историјским мотивима. Најзначајнији природни туристички мотив свакако је **Делиблатска пешчара**. Општина Ковин захвата више од половине површине Делиблатске пешчаре, највеће европске континенталне пешчаре, једног од најзначајнијих станишта птица, специфичне микроклиме са преко 900 различитих врста биљака, угрожених врста животиња и као таква представља отворену енциклопедију за научнике, ђаке, природњаке и екологе. Природне одлике и инфраструктура на овом подручју тренутно омогућују развој спортско-рекреативног, ловног, еко-туризма, екскурзионог и манифестационог туризма. Најразвијенији је свакако ловни туризам, који доноси и највеће приходе од туризма, а затим и дечији и омладински екскурзиони и спортско рекреативни туризам. Захваљујући **Школско – рекреативном**

центру „Чардак“, који обезбеђује смештај у павиљонима за 130 гостију, ресторан са кухињом за 500 гостију, спортске терене и обележене пешачке стазе, може се рачунати на добру основу за развој различитих видова туризма, али је неопходно додатно улагање у заосталу инфраструктуру и стварање нових туристичких садржаја који ће привући већи број гостију.

Специјални резерват природе ”Краљевац” друго је најзначајније природно станиште на територији општине Ковин, у насељеном месту Делиблато. Ово подручје идеално је за разне активности као што су спортски риболов, пешачење и упознавање резервата у пратњи стручног водича, вожња чамцима, посматрање птица и фото-сафари, уз могућност организовања еко радионица. Током 2019. године израђен је План управљања Специјалним резерватом природе „Краљевац“ за период 2020 - 2029. године.

Излетиште и језеро Шљункара, које представља главну купалишну атракцију током летњих месеци. Језеро је настало након експлоатације шљунка и снабдева се искључиво подземном дунавском водом која се филтрира кроз слојеве шљунка, те водостај језера зависи од водостаја реке. Уређени спортски терени, али и изградња затвореног полуолимпијског базена, уз обогаћивање понуде, допринеће адекватној валоризацији Шљункаре.

За развој туризма општине Ковин веома је значајна близина границе са Републиком Румунијом, као и градова Панчева и Београда, и сам излазак на реку Дунав. Посебно треба споменути бициклистичку руту **Еуровело 6** која повезује Атлант и Црно море, а која кроз Ковин пролази целом дужином тока Дунава, уз насип. Ово представља идеалну туру за упознавање природних вредности Општине, посматрање птица и комбинацију са посетом културним знаменитостима општине Ковин.

Ковински Дунавац, рукавац Дунава, дужине 1500 метара, представља природни зимовник за чамце и мања наутичка пловила. Постављање понтона за привез, капацитета 131 везова, допремање инсталација, воде и тоалета кораци су ка уређењу Дунавца као марине, за шта су неопходна озбиљнија инфраструктурна улагања. Ковински Дунавац овог лета постао је богатији за две шајке (мањи туристички бродови) за вожњу Дунавом и туристичко разгледање културних и природних знаменитости које је река Дунав кроз историју, као друга најзначајнија европска река и стратешки важна линија, на свом току природно или људском руком креирала (Смедеревска, Рамска, Голубачка тврђава, аде, богато приобаље).

Културни ресурси не смеју бити занемарљиви, а главни културни ресурс који говори о историји града Ковина и насељавању на овим подручјима представљају остаци тврђаве средњовековног града Ковина, који је имао велики стратешки значај за одбрану јужне границе Угарске од Османског царства. Након друге фазе, на овом локалитету ускоро почиње и трећа фаза археолошких ископавања и истраживања и након одобрења Завода за заштиту споменика планиран је видиковац на некадашњој донжон кули, а овакав пројекат уз додатно објашњење допринео би адекватнијој валоризацији овог подручја. **Стари мост у Плочици (Мост Марије Терезије)**, мост на сувом, заслужује адекватну пажњу и валоризацију у туристичке сврхе. Неопходно је најпре мост заштити, а затим и цео простор адекватно уредити и привести намени. Манастир Баваниште, као културни и верски објекат привлачи велики број верника, а уз промовисања значаја манастира у културном животу нашег народа, неопходно је уредити и прилазне путеве манастиру из правца Ковина и Панчева.

Општина Ковин има основану туристичку организацију, која делује као директни буџетски корисник. Основне активности које реализује туристичка организацију су: манифестације, пројекти, сајмови, радионице и едукације, презентације туристичких потенцијала и слично. Туризам на територији општине Ковин свакако представља један од развојних потенцијала, али према тренутним економским показатељима, не може се рећи да је туризам развијен.

Занимљива атракција јесте изграђена **макета тока Дунава** (од ушћа Тисе до ХЕ Ђердап) на простору Старог Града, дужине 146 метара, са верним приказом дубине, ширине, притокама, рукавцима и др., али обзиром да "вода не тече", она не изгледа репрезентативно јер је услед опадања лишћа у парку, често у веома прљавом стању.

Општина Ковин има и значајан број манифестација које привлаче бројне посетиоце, од којих су најзначајније Стари лала, Дани ћирилице и Дани мађарске кухиње.

Што се тиче локалитета од значаја за развој туризма, локалитет **Горња шума** може да се искористи као излетиште, али и за развој ловног туризма, локалитет **Аде на Дунаву** може да се уреди као плажа, а има потенцијала за развијање руралног и еко туризма, као и наутичког туризма, пре свега када буду испоручене шајке за пловидбу Дунавом и обилазак околних интересантних локација.

Туристи

Година	Ковин					
	Туристи			Ноћења туриста		
	Укупно	Домаћи	Страни	Укупно	Домаћи	Страни
2019.	3.268	2.209	1.059	23.929	7.763	16.166
2018.	2.479	2.337	142	7.812	7.134	678
2017.	2.427	2.151	276	10.113	8.232	1.881

Извор: Републички завод за статистику (Општине и региони 2020, 2019, 2018, 2017, 2016)

Просечан број ноћења на територији општине Ковин у периоду 2017-2019. био је око 3,5 ноћења када је реч о домаћим туристима, односно близу 9 када је реч о страним туристима.

Јужнобанатску област посетило је 2019. године укупно **35.085 туриста**, од чега 21.820 домаћих и 13.265 страних. Највише посета Јужнобанатске области, близу 50% укупног броја посетилаца, имао је град Вршац, затим град Панчево, док су на трећем месту, готово подједнако, општине Ковин, Ковачица и Бела Црква.

На територији општине Ковин нема регистрованих локалних туристичких водича.

Смештајна структура

Када је реч о смештајним капацитетима, на територији општине Ковин регистровано је 272 лежаја, од којих је 109 категоризовано. Структура смештајних капацитета је следећа:

Врста угоститељског објекта ⁶	Број лежајева	Број смештајних јединица	Категоризација (број *) или без категоризације	Насељено место
Пламен Град	52	22	-	Ковин
Вила Милано	30	15	-	Ковин
Кућа за одмор Вила Ребел	10	5	***	Делиблато
Умбра	14	5	-	Делиблато
Умбра доо	6	3	-	Делиблато
Апартмани Марија Пап	4	2	**	Скореновац
СТД Дани	14	5	***	Скореновац
Код Чилета	16	7	-	Ковин
Собе Бели Бор	19	9	**	Ковин
Сеос. Тур. Домаћ. Илона Стаменовић	2	1	**	Делиблато
Домаћ. Каталин Като	5	3	***	Скореновац
Домаћ. Олга Коршош	8	4	***	Скореновац
Домаћ. Ковач Едит	7	3	***	Скореновац
Домаћ. Амбруш Гашпар	2	2	***	Скореновац
Ловачка кућа Делиблатски јелен	13	7	-	Делиблато
Ловачка кућа Банатски јелен	13	7	-	Дубовац
Харизма 013	21	12		Ковин
Кућа Драшко Кликовац	9	5	***	Шумарак
Кућа Живанко Милошев	5	2	***	Дубовац
СТ Домаћ. Банатомиа 1086	4	2	**	Дубовац
СТ Домаћ. Салаш код мог Ђоке	2	1	**	Леанка Мраморак
Соба Голубовић Пава	2	1	**	Ковин
Соба Узон Јанош	4	2	**	Скореновац
Кућа Амбар	5	3	***	Делиблато
Делиблатска чарда	18	7	-	Делиблато

Укупно је 93 угоститељских објеката за пружање услуга исхране и пића, од чега⁷:

⁶ Врсте угоститељских објеката тачно навести у складу са Правилником о стандардима за категоризацију угоститељских објеката за смештај ("Сл. гласник РС", бр. 83/2016 и 30/2017)

⁷ Правилник о условима и начину обављања угост. делатности, начину пружања угоститељских услуга, разврставању угоститељских објеката и минимално техн. условима за уређење и опремање угост. објеката

Шифра претежне делатности	Назив претежне делатности	Привредна друштва	Предузетничк е радње
5610	Делатности ресторана и покретних угоститељских бјеката	1	40
5510	Хотели и сличан смештај	5	3
5630	Услуге припремања и послуживања пића	2	50

Запосленост у туризму

Према подацима о запослености по секторима, у сектору услуга смештаја и исхране запослено је у последњих пар година негде у **просеку 3,1% укупног броја запослених**, што говори о не тако великом утицају туризма на приходе локалног становништва. Овај показатељ представља локализовани показатељ 8.9.2 Циља одрживог развоја број 8 (оригинални показатељ: Удео радних места у одрживој туристичкој привреди у односу на укупан број радних места у туризму).

Општина Ковин има основану туристичку организацију, која делује као директни буџетски корисник. Основне активности које реализује туристичка организацију су: манифестације, пројекти, сајмови, радионице и едукације, презентације туристичких потенцијала, издавачка делатност, медијска и електронска присутност. Укупан број запослених у туристичкој организацији општине Ковин је три.

Туризам на територији општине Ковин свакако представља један од развојних потенцијала, али према тренутним економским показатељима, не може се рећи да је туризам развијен.

Локализација циљева одрживог развоја у области економског развоја – локални ниво

Неки подаци су доступни и могу се приликом планирања користити као показатељ, док се одређени показатељи не рачунају на нивоу ЈЛС, али постоји могућност, у складу са доступним подацима, да ЈЛС исте рачуна.

ЦИЉ 1: Окончати сиромаштво свуда и у свим облицима	
Показатељ ЦОР	Предлог локализованог показатеља – (ниво ЈЛС)
1.2.1. Удео становништва које живи испод националне линије сиромаштва, по полу и старости	Стопа ризика од сиромаштва (%)* 2013 год. – 31,6%

("Сл. гласник РС", бр. 48/2012 и 58/2016)

* Стопа ризика од сиромаштва представља проценат лица чији је еквивалентни расположиви приход мањи од релативне линије сиромаштва. Ова стопа не показује колико лица је стварно сиромашно, већ проценат лица који имају еквивалентни расположиви приход нижи од прага ризика од сиромаштва (ДефИнфо база на нивоу општина – последњи подаци 2013.)

ЦИЉ 2: Окончати глад, постићи безбедност хране и побољшану исхрану и промовисати одрживу пољопривреду	
Показатељ ЦОР	Предлог локализованог показатеља – (ниво ЈЛС)
2.4.1. Удео пољопривредног земљишта под продуктивном и одрживом пољопривредном делатношћу	Удео пољопривредног земљишта које се користи за пољопривредну производњу (%) 87,61%
2.а.2 Укупни званични токови средстава (званична развојна помоћ плус остали званични токови) у сектор пољопривреде	Укупни расходи ЈЛС у сектор пољопривреде (РСД) - удео у укупном локалном буџету (%) 7,53% (2020.) Укупни подстицаји регионалног развоја за пољопривреду (РСД) 135.788.000 РСД (2020.) – Агенција за привредне регистре
2.6.1 Субвенције за извоз пољопривредних производа	Субвенције ЈЛС за извоз пољопривредних производа на годишњем нивоу (РСД) Не постоје

ЦИЉ 5: Постићи родну равноправност и оснаживати све жене и девојчице	
Показатељ ЦОР	Предлог локализованог показатеља – (ниво ЈЛС)
5.а.1 (а) Удео укупног пољопривредног становништва које има власништво или безбедна права на пољопривредном земљишту, по полу; и (б) удео жена међу власницима или носиоцима права на пољопривредном земљишту, по врсти власништва или права	Проценат жена носилаца пољопривредног газдинства (%) 16% Удео пољопривредног земљишта где су власнице жене (%) Нема податка на нивоу ЈЛС

ЦИЉ 8: Промовисати континуиран, инклузиван и одржив економски раст, пуну и продуктивну запосленост и достојанствен рад за све

Показатељ ЦОР	Предлог локализованог показатеља – (нивоу ЈЛС)
8.5.1. Просечна зарада жена и мушкараца по сату, према старости	Просечна месечна зарада жена и мушкараца, према старости Нема податка на нивоу ЈЛС
8.5.1. Просечна зарада жена и мушкараца по сату, према занимању	Просечна месечна зарада жена и мушкараца, према занимању Нема податка на нивоу ЈЛС
8.5.2 Стопа незапослености, према полу, старости и инвалидитету	Стопа незапослености, према полу, старости Стопа незапослености укупно 24,71% 54,4% жене од укупног броја незапосл. 23,5% млади од укупног броја незапосл. (Аналитички сервис ЈЛС – 2019.)
8.6.1 Удео младих (старости 15-24 године) који нису обухваћени образовањем, запосленошћу, или обуком	Удео младих (старости 15-24 године) који нису обухваћени образовањем, запосленошћу, или обуком Нема података на нивоу ЈЛС
8.9.2 Удео радних места у одрживој туристичкој привреди у односу на укупан број радних места у туризму	Удео запослених у туризму на територији ЈЛС (туризам, сектор услуга смештаја и исхране) 3,1%
8.b.1 Постојање израђене и операционализоване националне стратегије за запошљавање младих, као засебне стратегије или засебног дела у оквиру националне стратегије запошљавања	Постоји локални акциони план или стратегија запошљавања младих Не постоји